

PROGRAMIN VE YAPIMCININ ADI	Dosya Analiz / 08 MİLLET, ZİLLET VE SİYASET	Prof. Dr. Kudret BÜLBÜL
YAYIN YERİ, TARİHİ VE SAATİ	TSR Yabancı Dil	

SİNYAL
SES

Siyasal sistemler, içerisinde var oldukları toplumlarla uyumlu oldukları ve onların tercihlerini iktidara taşıdıkları oranda kalıcı olurlar. Siyasal sistemlerin toplumsal taleplere, değişime duyarlı olması, toplumsal faydayı artırır ve bu faydayı sürekli kılar. Toplumsal tercihleri hiçe sayan, değişime direnen siyasal sistemlerin ise, ne kadar güçlü olursa olsun, uzun süre varlıklarını sürdürebilmeleri mümkün değildir.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kudret BÜLBÜL'ün konuyla ilgili değerlendirmesini sunuyoruz...

Siyasal sistem açısından, İslam dünyası da dahil olmak üzere Batı dışı toplumların en temel sorunu, Milletin tercihlerinin siyasete yeterince yansımamasıdır. Siyasal sistemlerin toplumsal taleplere yeterince açık olmamasıdır. Bu durum bir süre sonra ilgili siyasal sistemlerin toplumları tarafından meşru görülmemesi ile sonuçlanmaktadır.

Batı dışı toplumların ikinci en temel sorunu, siyasal sistemlerin kendi içinde meşru bir değişim ve dönüşüme imkan sunmaması, bu nedenle siyasal iktidarların değişmemesidir. İktidara gelenin kalıcı olmasıdır. Siyasal iktidarlar toplumları tarafından meşru görülmüş olsalar, iktidarın değişim ve dönüşümüne dair talepler o kadar öncelikli olmayabilir. Bugün, toplumlarının meşru gördüğü bazı krallıklar bu duruma örnek verilebilir. Ama bu durumun örnekleri yok denecek kadar azdır. Bu örneklerde de toplumun siyasal iktidarlardan memnuniyet düzeyini ölçebilecek iyi bir yöntem de söz konusu değildir. Bu nedenle bugünün dünyasında demokrasi, toplumsal meşruiyeti de memnuniyeti de ölçebilecek en uygun sistem olarak görülebilir.

Milletsiz iktidarlar

Bu iki durumu birlikte sağlayan siyasal sistemler en iyi siyasal sistemler olarak görülebilirken, her iki durumu da sağlamayan sistemler herhalde en kötüsüdür. Bir taraftan

YAPIMCI	ÜNİTE AMİRİ	YAYIN DENETLEME KURULU DENETİMİ

toplumsal tercihlere tamamen kapalı iken, diğer taraftan siyasal sistemin, iktidarın değişimine izin vermediği sistemler toplumları için çok ağır sonuçlar üreten sistemlerdir. Hem toplumları tarafından meşru görülmeyen hem de siyasal iktidarın değişimine izin vermeyen siyasal sistemleri, başta Ortadoğu’da olmak üzere, pek çok ülkede örneklerini görmek mümkündür. Milletine dayanmayan, arkalarında güçlü bir milli irade bulunmayan siyasal iktidarlar, bu açığı iç ve dış başka iktidar odakları ile paylaşmak durumunda kalmaktadırlar. İçerideki ve dışarıdaki bu anti-demokratik odaklar ise, kendi çıkarları açısından bu durumun kalıcı olması için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Ortadoğu da dahil, pek çok ülkede demokrasilerin değil, diktatörlüklerin daha kalıcı olmasının en önemli nedenlerinden biri budur. İktidarın meşru yollarla değişimine de izin vermediğinden, bu tür iktidarlar, toplumları üzerinde ağırlığı gittikçe artan, sürdürülebilirliği gün geçtikçe azalan, içerde daha fazla askeri unsurlara dayanan, dışarda ise sürekli küresel emperyalist ülkelerin desteği ile ayakta kalabilen iktidarlara dönüşürler.

Türkiye’nin vesayet tecrübesi

Yakın dönemde bir siyasal sistem değişikliği gerçekleştirdiği için Türkiye tecrübesi, yukarıda anlatılmak istenenin daha iyi anlaşılmasına katkı verebilir. Türkiye geçen yıl gerçekleştirdiği halk oylaması ile parlamenter sistemden Başkanlık sistemine geçmiş bir ülkedir. Parlamenter sistemin iyi uygulandığı dünyada kuşkusuz başka ülkeler bulunmaktadır. Ama Türkiye pratiğinde parlamenter sistem, milletin tercihlerini iktidara taşıyan değil, iç ve dış vesayet odaklarının tercihlerine daha duyarlı bir sisteme dönüşmüştür. Kısa süreli, koalisyonu ihtiyaç duyan siyasal iktidarlar, iç ve dış vesayet unsurlarına karşı bir varlık gösterememiş, millettten aldıkları temsil yetkisini onlarla paylaşmak durumunda kalmışlardır. Ülke dışından desteklerle her on yılda bir gerçekleştirilen askeri darbeler ya da darbe girişimleri, yargısal ve bürokratik oligarşi bu anti-demokratik durumların acı hatıralarıdır.

Türkiye, gerçekleştirdiği siyasal sistem değişikliğiyle, artık iç ve dış vesayet odakları için daha zor, kendi Milleti için daha rahat yönetilebilir bir ülke haline gelmiştir. Başkanlık sisteminde Devlet başkanlarının ancak iki dönem seçilebileceği kuralı da getirilmiştir. Böylelikle Türkiye’nin siyasal sistemi, toplumsal tercihlere duyarlı olma ve siyasal iktidarların değişimine izin verme kriterlerini fazlasıyla karşılar hale gelmiştir. Yeni sistemde Türkiye’de siyasetin efendisi artık millettir denebilir.

YAPIMCI	ÜNİTE AMİRİ	YAYIN DENETLEME KURULU DENETİMİ

Siyasal iktidarların, devlet/hükümet başkanlarının sınırsız değil, belirli bir süreliğine seçilmesi son derece önemlidir. Hiçbir sorun tek bir nedene bağlanamaz. Ama başta Ortadoğu’da olmak üzere, baskıcı pek çok ülkede sadece bu kural olmuş olsa, sadece bu kural pek çok sorunu çözebilecek bir kuraldır. Örneğin Suriye’de böyle bir kural olmuş olsaydı, Esed’in görev süresi dolmuş olacaktı ve Suriye’de sorunun önemli bir kısmı çözülmüş olacaktı.

“Küfr ile belki ama zulm ile payidar olunmaz”

Afrika, Uzakdoğu ve Özellikle Ortadoğu’da görülen baskıcı rejimler, ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar, uzun süre kalıcı olamayacaklardır. Başka ülkelerdeki birey devlet ilişkilerinin çok yakından bilindiği küresel iletişim ve bilişim çağında, toplumsal tercihleri dikkate almayan hiçbir iktidar uzun süreli olamaz. Bu tür iktidarlar, ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar, geçmişte de uzun süreli olamamışlardır. Bugün Moğollardan, Haçlılardan geriye ne kalmıştır? Tam da bu nedenle, bin yıl önce yazdığı Siyasetname kitabında, Büyük Selçuklu devletinin Büyük Veziri Nizamül Mülk “Küfr ile belki ama zulm ile payidar olunmaz” demektedir.

Girişte Batı dışı toplumların en önemli sorununun, siyasetin toplumsal tercihlere ve değişime dayalı olarak yapılmaması olduğuna işaret etmiştik. Batılı toplumlardaki belki de en temel sorun ise, siyasetin gittikçe millet tarafından onaylanan ırkçı partiler üzerinden yapılıyor olmasıdır. Batıda gittikçe artan oranda iktidarı paylaşan ırkçı partilerin Avrupa ve dünya için ne büyük bir tehdit yarattığı ise bir başka makalenin konusudur.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kudret BÜLBÜL’ün konuyla ilgili değerlendirmesini sunduk...

SÖZCÜK SAYISI: 779

YAPIMCI	ÜNİTE AMİRİ	YAYIN DENETLEME KURULU DENETİMİ